

GODZINA BIBLIJNA W PARAFII ŚW. TOMASZA AP. W SOSNOWCU

Wprowadzone ostatnio w naszej parafii Godziny Biblijne (= GB) odprawiane są głównie w oparciu o sugestie wysuwane przez ks. prof. S. Grzybka oraz ks. prof. W. Smerekę¹, dodając nowe elementy. W ten sposób program GB kształtował się następująco:

Cz. I — wstępna

1. Modlitwa — teksty znane i specjalnie przygotowane.
2. Kursoryczny (10 min.) wykład: Wstęp do Pisma św.

Cz. II — właściwa Godzina Biblijna

1. Odczytanie kilku wierszy Pisma św. — kolejno przez chętnych uczestników (uzgodnione wcześniej lub: „Kto z Państwa odczyta...” — zawsze znajduj się chętni), stojąco.
2. Omówienie tekstu:
  - a) tło historyczne,
  - b) egzegeza filologiczna,
  - c) zastosowanie teologiczne zakończone krótkim rozważaniem i postanowieniem.
3. Wyjaśnienie zapytań.

Cz. III — końcowa

1. Komunikaty-ogłoszenia (m. in. zapowiedź następnego tematu).
2. Tzw. magazyn biblijny — bieżące wycinki prasowe o Piśmie św.
3. Modlitwa końcowa (psalmy czytane lub śpiewane itp.).
4. Wychodząc, uczestnicy składają na tacę drobną ofiarę na Pismo św. dla nowożeńców oraz odbierają nabyte dla nich (przez uprzednie zamówienie) nowe pozycje biblijne i egzemplarze Pisma św.

Podanemu tu dla przejrzystości w punktach programowi należy się bliższe wyjaśnienie.

Jako nowy element GB wprowadzono w cz. I wykład kursoryczny: *Wstęp do Pisma św.* Okazało się bowiem, że wierni nasi, przeciętnie biorąc, nawet z wyższym wykształceniem, nie pamiętają lub nie znają podstawowych niemal wiadomości biblijnych. W naszym wypadku wykazała to ankieta błyskawiczna, przeprowadzona na pierwszym spotkaniu, poświęconym omówieniu znaczenia i sposobom prowadzenia GB. Otóż, na przybyłe wówczas 31 osoby (potem do końca frekwencja ok. 40—50 osób) tylko jedna odpowiedziała poprawnie na pytanie: ile jest ksiąg Pisma św. Starego i Nowego Testamentu, dwie — częściowo poprawnie, podając dobrze liczbę ogólną bez wyszczególnienia, 11 osób odpowiedziało błędnie, podając np. liczbę ksiąg: 2, 12, 15, 21, 24, 28, 40 itd., natomiast 17 osób wstrzymało się od odpowiedzi.

Uczestnicy ogromnie sobie cenią tego rodzaju wykłady, i skwapliwie notują w specjalnie prowadzonym zeszycie. Każdy wykład posiada zamkniętą dla siebie jednostkę tematyczną, podaną przystępnie, na poziomie szkoły średniej, czasami nieco szczegółowiej, na poziomie wykładu dla alumnów seminarium. Przykład tematyki: nazwy Pisma św., definicja, natchnienie biblijne, jego zakres, natura i skutki, itd. Słuchacze do tego stopnia interesują się, iż niejednokrotnie domagają się skryptu

¹ Ks. S. Grzybek: *Godzina Biblijna*, cz. I. Uwagi metodologiczne, *Wiadomości Diecezjalne*, nr 6/1959, 213—218.

Ks. Wł. Smerek: *Godzina Biblijna i jej znaczenie*, *Ruch Biblijny i Liturgiczny*, nr 1/1960, 1—37.

z tego zakresu wiadomości. Proszą o wskazanie pozycji dających pogłębienie tego czy innego zagadnienia.

W cz. II, czyli właściwej GB zaczyna się od zapalenia świec, na świeczniku, który stoi na specjalnym podwyższeniu, nakrytym gustownie obok leżącego egzemplarza Nowego Testamentu i ładnych kwiatów. Podwyższenie takie ustawia się z boku na tle ściany przedniej i bocznej sali katechetycznej, nazywanej u nas: KAPLICA BIBLIJNA.

Świece palą się przez cały czas części drugiej. Akcentuje to specyficzność tej części GB o charakterze nabożeństwa, wytwarzając nawet w chwili rozważania nastroj głębokiej zadumy, gdy zgasi się światło elektryczne i widać tylko płonące w półmroku dwie świece.

Czytanie kolejnego odstepu Pisma św. odbywa się stojąco. Czytają chętnie uczestnicy GB.

Po przeczytaniu tekstu Pisma św. ten sam kapłan, który prowadzi wykład kursoryczny (w tym wypadku niżej podpisany), przystępując do omówienia tła historyczno-geograficznego i egzegezy filologicznej danego odstepu. Natomiast drugi kapłan, starszy, bardziej doświadczony przeprowadza zastosowanie teologiczne, udzielając zebranym i sobie wskazań duchowych, ujętych w jedno, ale realne do przeprowadzenia postanowienie. Pamiętając o tym, że GB ma dać zebranych przeżycie religijne, w punkcie a i b podaje się tylko niezbędne wyjaśnienia zaspokajające ciekawość słuchaczy i przydatne im do rozmów z drugimi, gdy ządzie potrzeba wyjaśnienia tej czy innej trudności. Pomocą do tego jest znana na ogół literatura biblijna głównie G. Ricciottiego *Życie Jezusa Chrystusa*².

Jaka była tematyka BG? Ulegając sugestii teoretyków GB, zachęcani posiadaniem IV wydania N. T. Ks. E. Dąbrowskiego i Ks. Wł. Szczepańskiego zdecydowaliśmy się na studiowanie Osoby Chrystusa w oparciu o cztery Ewangelie. Po I roku (1961/62) pracy stwierdzamy, że jest to dosyć trudne dla uczestników, nieobeznaczonych jeszcze dobrze nawet z szukaniem, praktycznie biorąc, odpowiednich wierszy u poszczególnych ewangelistów. Lepiej będzie przeto poznać kolejno Ewangelie, a potem (jeśli da Bóg doczekać, bo długo to potrwa, jeśli GB jest co dwa tygodnie i w ciągu roku omówiono 16 tematów, do postu i kuszenia włącznie) pozwolić sobie na ujęcie syntetyczne pod kątem Osoby Chrystusa. Naturalnie, zostaje jeszcze przecież i Stary Testament, z którego niektóre księgi czy rozdziały ksiąg są odpowiednie do pogłębiania w GB a także dalsze księgi Nowego Testamentu.

Biorąc powyższe pod uwagę w roku 1962/63 (lepiej tak liczyć z uwagi na przerwę wakacyjną), mając już poznane cztery rozdziały wg Mateusza, zaczynamy GB od rozdziału piątego tegoż ewangelisty. Należy dodać, że w roku 1961/62 GB odbywała się systematycznie z miesięczną przerwą w styczniu (wizyta duszpasterska) i także w okresie Wielkiego Postu (ze względu na rekolekcje i W. Tydzień).

Po p. 2 części II gasi się świece, zapala się elektryczne światło i proponuje się postawienie pytań, jeśli byłyby jakieś niejasności czy trudności. Wyjaśnia się przeważnie po zgłoszeniu wszystkich pytań, czasami uczestnicy próbują wzajemnie sobie odpowiedzieć i trzeba przyznać na ogół dosyć trafnie.

Wyjaśnianie zapytań (dyskusja) jest przejściem do cz. III, końcowej GB. Zapowiada się tu temat następny, podaje aktualne komunikaty itp. Chętnie słuchają uczestnicy tzw. magazynu biblijnego czyli wycinków prasowych o Piśmie św., nie tylko z poważniejszych czasopism, ale także z tygodników i dzienników lokalnych czy ogólnopolskich.

Uczestnicy GB lubią modlitwę końcową słowami psalmów, czyta się

² Wyd. Pax, Warszawa 1956.

zwykle jeden psalm (naturalnie chętni z laikatu, nie kapłan) w pięknym tłumaczeniu Staffa lub śpiewa wspólnie znany psalm z nieszpórów czy Magnificat. W tym miejscu zamierzamy w przyszłości stosować także poważną muzykę religijną (skrzypce, taśma magnetofonowa, płyty). Dla niejednego uczestnika GB będzie to miła sposobność zapoznania się z nieznanym utworem muzycznym, nie mówiąc już o uatrakcyjnieniu spotkania biblijnego.

W czasie jednej GB uczestnicy byli zafascynowani, gdy mała dziewczynka z kl. IV recytowała z pamięci psalmy i wypowiedziała bez zająknięcia 51 aforyzmów biblijnych³, otrzymując w nagrodzie rzesiste oklaski i „Psalmy”. Tego rodzaju atrakcje wpływają ogromnie zachęcająco na słuchaczy i mamy je zamiar kontynuować. W pewnym sensie miło jest wtedy usłyszeć słowa: „A my? — Dlaczego my tak mało tego znamy?” itp.

Wychodząc, jak już wspomniano, uczestnicy GB składają drobne ofiary na Pismo św. dla nowożeńców, którym wręcza się egzemplarz Nowego Testamentu z odpowiednią dedykacją słowną i pisaną po ślubie w kościele⁴.

Przed wyjściem odbywa się także nabywanie na własność, kogo stać na to, nowych książek biblijnych lub egzemplarzy Pisma św. dla znajomych czy dzieci do I Komunii św.

Poza tym pragnę zaznaczyć, że Godzina Biblijna odbywa się u nas co dwa tygodnie, w piątki, od 18—19,30. Nie sposób zmieścić się z tak bogatym programem w jednej godzinie. Zresztą uczestnicy prosili o to przedłużenie, tym bardziej, że GB odbywa się co dwa tygodnie. Czas nie dłuży się wcale i chętnie siedzieliby nawet dwie godziny.

Miejsce GB jak już wspomniano — to sala katechetyczna, estetycznie urządzona, wygodna, zimą dobrze ogrzana, wyposażona w niezbędne akcesoria, m. in. tablicę, mapę Ziemi Świętej, afisze itp.

Frekwencja: pierwsze spotkanie 31 osób, potem coraz więcej, z odchyleniami 40—50. Ilość uczestników wzrasta, ządziej wkrótce potrzeba utworzenia dwóch grup: młodzieżowej i starszej. Młodzieżowej tzn. po maturze do lat ok. 40. Przychodzą z wyższym, raczej średnim wykształceniem. Pewna ilość osób posiada wykształcenie podstawowe i pracuje fizycznie, niemniej wykazują nawet daleko idące zaciekawienie Pismem św. Chętnie takich widzimy, nie chcąc zamykać się w elitarnym getcie.

Prace w ramach GB nie ograniczały się tylko do spotkań biblijnych. Uczestnicy chętnie pomagali innym w domowym czytaniu Pisma św., zachęcali do nabycia Nowego Testamentu. W ciągu roku rozprowadzono 402 egzemplarze Pisma św. i Psalmów. Jest wielkie zapotrzebowanie na Stary Testament, którego nie możemy nigdzie dostać. Udostępniono również pewną ilość przystępnych pozycji biblijnych, jak np. Claudela: *Umiłowanie Pisma św.* czy „Znak” 85—86 poświęcony sprawom biblijnym.

Oddziaływuje się także przez gablotkę biblijną w przedsionku kościoła i zamieszczone w niej hasła. Zachęcało się do udziału w konkursach, jeśli były otwierane w czasopiśmie, np. konkurs zamieszczony w 42 numerze „Gościa Niedzielnego”, dotyczący Ewangelii św. Łukasza i inne. W przy-

³ Zaczepniętych ze skorowidza, umieszczonego w wydaniach ks. E. Dąbrowskiego.

⁴ Dedykacja pisana: Państwu (X, Y) W JASNYM DNIU ŚLUBU z najlepszymi życzeniami i pragnieniami, by życie małżeńsko-rodzinne oparł na Ewangelii — Tej „Najpiękniejszej Księdze Świata” (podpis proboszcza i księdza błogosławiącego związek małżeński, Parafia św. Tomasza Ap. w Sosnowcu, data).

szłości mamy zamiar od czasu do czasu zainicjować własny konkurs biblijny, najbliższy przeprowadzony został w TYGODNIU BIBLIJNYM od 24—30 września 1962 roku.

W wyniku akcji popularyzacyjnej nabywano dzieciom przystępującym do I Komunii św. różne wydania Nowego Testamentu — od zwykłego (po 25 zł) do ozdobnego (po 150 zł). Obecnie dzieci te, prawie wszystkie, przynoszą na lekcje Ewangelie, co stanowi wielką pomoc dla katechetów w nauczaniu. Dzieci w domu przygotowują się z Pisma św., wynotowują zeń wskazane słowa, uczą się na pamięć tekstów itd.

Prowadzi się wreszcie dla dokumentacji kronikę GB, księgę korespondencji, ogłoszeń i archiwum.

Sosnowiec, wrzesień 1962

Ks. WACŁAW CHMIELARSKI

V5553

O. Franciszek Małaczyński OSB, Tyniec

USTANOWIENIE PATRONÓW POLSKI

Kodeks rubryk postanawia, że każdy naród, prowincja lub diecezja może mieć jednego lub dwóch patronów głównych oraz najwyżej dwóch patronów drugorzędnych. Patronami mogą być tylko Święci a nie Błogosławieni. W ostatnich wydaniach *Proprium Poloniae* jako główny patron Polski jest wymieniony św. Stanisław, Biskup krakowski i Męczennik. Przy badaniu dawnych tekstów liturgicznych stwierdza się jednak, że był czas w którym św. Wojciech, Biskup i Męczennik był czczony na równi ze św. Stanisławem. Liczne są ikonograficzne pomniki takiego kultu obydwu patronów. Ponadto wielu innych Świętych a nawet Błogosławionych zostało zaliczonych *inter primarios Regni Poloniae Patronos*.

W ostatnich wiekach główne miejsce w pobożności narodu polskiego zajęła Matka Boża. Od ślubów Jana Kazimierza odbierała Ona kult jako Królowa Polski, ale nigdy nie została formalnie ustanowiona patronką Polski i dlatego Jej święto nie miało praw liturgicznych przysługujących świętom patronów. W związku z opracowywaniem nowego *Proprium Poloniae* wypadało uporządkować te sprawy i uzgodnić kult liturgiczny z pobożnością narodu. Dlatego J. Em. Ksiądz Kardynał Prymas w imieniu Konferencji Plenarnej Episkopatu wniósł do Stolicy Apostolskiej prośbę o ustanowienie główną patronką Polski Najświętszej Maryi Panny pod wezwaniem Królowej Polski, a patronami równorzędnymi świętych Biskupów i Męczenników Wojciecha i Stanisława. Równocześnie prosił o zatwierdzenie jako patrona drugorzędного św. Stanisława Kostki Wznawcy. Ponieważ Kodeks rubryk przewiduje możliwość ustanowienia najwyżej dwóch patronów głównych, prośba biskupów Polski była prośbą o przywilej. Ojciec święty Jan XXIII przychylił się jednak do tej prośby i dnia 31 sierpnia 1962 ustanowił trzech równorzędnych głównych patronów Polski: Najświętszą Maryję Pannę pod wezwaniem Królowej Polski, św. Wojciecha, Biskupa i Męczennika oraz św. Stanisława, Biskupa i Męczennika oraz zatwierdził św. Stanisława Kostkę jako patrona drugorzędного. Wobec tego w całej Polsce należy obchodzić ich uroczystości jako święta 1 klasy. Obowiązują one także zakonników mających własny kalendarz. Uroczystość św. Stanisława Kostki otrzymuje 2 klasę w całej Polsce. Zakonnicy nie muszą jednak obchodzić tego święta. Prawdopodobnie po raz pierwszy użyto w dekrete papieskim imienia „Wojciech” w brzmieniu używanym w Polsce.